

KISASU'L-KUR'ÂN'DA SU*

Mehmet Şafi BİLİK

DİB Midyat İlçe Müftüsü, YYÜ Sosyal Bilimler Ens. Temel İslam Bilimleri Tefsir Bölümü, Doktora Öğrencisi,
e-posta: msbilik@gmail.com
Orcid: 0000-0003-2930-7105

Geliş Tarihi/Received:

18.11.2019

Kabul Tarihi/Accepted:

26.11.2019

e-Yayım/e-Printed:

31.12.2019

ÖZ

Kur'ân âyetlerinde önemli bir yere sahip kavramlardan biri sudur. Âyetlerin bildirdiğine göre ilk yaratılan sudur. Bununla birlikte yaratılan ilk insan, toprağına su katılmıştır. Bazı âyetlerde suyun yaşam için gerekliliğinden söz ederken, diğer bazı âyetler suyun hayata can verdiğinden bahseder. Başka âyetlerde Âdem'den kıyamete kadar tüm insanların yaşamlarının suya bağlı olduğu belirtilir. Aynı şekilde basit bir su ile nesillerinin devam ettiğini hatırlatır. Bu bağlamda Kur'ân kıssalarında da sudan söz edilmektedir. Geçmiş ümmetlerden bahseden kıssaların anlaşılmasında ve verilen mesajın ifade edilmesinde su önemli bir fonksiyona sahiptir. Suyun yaşamsal değerde olmasına rağmen kıssa anlatımlarında bazı kavimlerin su ile helâk edildiği, bazılarının su ile kurtulduğu bazıları içinse tamamen bir imtihan/sınav vesilesi olduğu dile getirilir. Bu makalemizde kıssalarda su konusu işlenecektir. Konunun anlaşılması için kıssalar özet olarak verilecek ve kıssalarda suyun fonksiyonu dile getirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler; Kur'ân, Kıssa, Su, Helâk, İmtihan

Water In The Qur'an's Stories

ABSTRACT

One of the concepts that have an important place in the verses of the Qur'an is water. According to the verses, the first created one is water. However, the first human being was created by adding water to the soil of him. Some verses talk about the necessity of water for life, while others say that water gives life to life. In other verses, it reminds us that the lives of all people, from Adam to Judgment, depend on water, and in the same way their generations continue with simple water. In this context, water is also mentioned in the stories of the Qur'an. Water has an important function in understanding the narratives of the previous ummahs and in expressing the message given. Although water has a vital value, it is stated in the narrative that some tribes are destroyed with water, some are saved with water, and for some, it is an reason for a test. In this article, the subject of water will be discussed. In order to understand the subject, short stories will be given as a summary and the function of water will be expressed in short stories.

Keywords; Qur'an, Qissa(Stories), Water, Destroy, Test

GİRİŞ

Kıssas'u'l-Kur'ân terkinde geçen *kıssa* kelimesi sözlükte, izini sürüp adım adım takip etmek, birine sözlü açıklamada bulunmak, anlatmak ve hikâye etmek manalarına gelmektedir.¹ Bir kavram olarak *kıssa*, geçmiş kavimlerin tarihi izlerini açığa çıkarmak suretiyle unutulmuş veya bilinmeyen olaylar üzerinde

* Bu makale hazırlanmakta olan Doktora tezinin bir bölümü esas alınarak hazırlanmıştır.

**DİB Midyat İlçe Müftüsü, YYÜ Sosyal Bilimler Ens. Temel İslam Bilimleri ABD. Tefsir BD. Dr öğrencisi, msbilik@gmail.com

¹ Muhsin Demirci, *Tefsir Usûlü* (İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2013), 210. Bkz. Râğıb İsfahânî, *el-Müfredât*, (Beyrut: Dâru'l-Maarif, 2010), 405.

dikkatleri yoğunlaştırarak insanı derinden derine tefekküre yönelten bir olgu² ya da Kur'ân-ı Kerim'de tarihî kişilerle olaylara dair yer alan gerçeğin ta kendisi olan haberler ve bunlardan bahseden ilimdir.³

“Su” kelimesi ise Kur'ân'da 63 âyette geçmektedir.⁴ Birçok âyette suyun önemi üzerinde durulmuş, insanlık için vazgeçilmez olduğunu bildirmekle birlikte, bütün canlıların sudan yaratıldığını⁵ haber vermektedir. Bu haber suyun önemini ortaya koyduğu gibi bütün canlıların hammaddesi olduğunu da ortaya koymaktadır. Konu ile ilgili olarak şu âyet-i kerimeler dikkate değerdir: “*İnkâr edenler, gökler ve yer bitişik halde iken bizim, onları ayırdığımızı ve bütün canlıları sudan yarattığımızı görüp düşünmediler mi? Yine de inanmazlar mı?*”⁶ “*İnsanı sudan yaratacak, ona soy-sop veren O'dur. Rabbin her şeye kadirdir.*”⁷ Diğer taraftan su, bazen rahmet⁸, bazen rızık⁹, bazen de bereket¹⁰ olarak ifade edilmektedir.

Su kavramı, Kur'ân kıssalarında da farklı bağlamlarda zikredilmiştir. Geçmiş ümmetlerden bahseden kıssaların anlaşılmasında ve verilen mesajın ifade edilmesinde su önemli bir fonksiyona sahiptir. Suyun yaşamsal değerde olmasına rağmen kıssa anlatımlarında bazı kavimlerin su ile helâk edildiğini, bazılarının su ile kurtulduğunu bazıları içinse tamamen bir imtihan/sınav vesilesi olduğu vurgulanır. Bu çalışmamızda Kur'ân kıssalarında geçen “su” kavramını “helâk boyutuyla su”, “rahmet ve şifa boyutuyla su” ve “ilahî yardım boyutuyla su” şeklinde ele almayı uygun gördük:

A. Helâk Boyutuyla Su

Su ile helâk edilen kavimlerin başında Nûh'un (a.s) kavmi gelmekte olup Nuh kıssası, değişik tasvirlerle birçok sûrede zikredilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde geniş bir şekilde tanıtılan Hz. Nûh “ülû'l-azm” olarak isimlendirilen beş büyük peygamberden biridir. Kur'an'da yirmi sekiz sûrede hakkında bilgi verilmiş ve kırk üç yerde ismen zikredilmiştir. Kur'an'ın yetmiş birinci sûresi, onun adını taşır ve baştan sona onun tevhid mücadelesini anlatır.¹¹

Kavmine peygamber olarak gönderilen Hz. Nûh, putları terkedip Allah'a itaat etmeleri konusunda kavmini ısrarla davet etmiş ve onları Allah'a karşı gelmekten sakındırmıştır. Allah'a karşı gelmeleri durumunda büyük bir cezaya çarptırılacakları konusundaki ilahi mesajı onlara şöyle iletmişti:¹² “*Nûh şöyle dedi: 'Ey kavimim! Şüphesiz, ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım. Allah'a ibadet edin. O'na karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin ki sizin günahlarınızı bağışlasın ve sizi belli bir vakte kadar ertelesin. Şüphesiz, Allah'ın belirlediği vakit gelince ertelenmez. Keşke bilseydiniz.*”¹³ Hz. Nûh, Allah'a itaat etmeleri ve bağışlama dilemeleri durumunda gökten bol yağmurun yağacağını bildirmiştir. Lâkin Nûh kavmi inkâr etmede ısrar edince onlar için artık işin sonuna gelinmişti. Söz bitmiş, yerini Allah'ın onlar için davranışlarının karşılığı olarak takdir ettiği uygulama almıştı. Nûh, çaresizliğini, kâfirler karşısındaki zayıflığını dile getirerek¹⁴ Allah'a şöyle yalvarmıştı: “*O da Rabbin, 'Ey Rabbinim! Ben yenilgiye uğradım, yardım et' diye dua etti.*”¹⁵ Sonunda tufan ile helâk oldular.

Buna göre Nûh'un kavmini davet etmesi, sonucu su ile bitecek iki tercih arasında seçim yapmaları gerektirdiğini göstermektedir. Bunlardan birinci seçenek; suyun rahmet olmasıydı. Şayet kavmi iman eder, Rablerine istiğfarda bulunurlarsa Allah'ın onlara su yağdıracağını ve bu suyun onlara hayırlı rızıklar bitireceği şu ayette ifade edilmektedir: “*Dedim ki: 'Rabbinizden bağışlama dileyin; çünkü O, çok bağışlayıcıdır.'* (Bağışlama dileyin ki,) *üzerinize gökten bol bol yağmur indirsin. Sizi mallarla, oğullarla desteklesin ve sizin için bahçeler var etsin, sizin için ırmaklar var etsin.*”¹⁶

İkinci seçenek yine sonucu su olacak bir seçenektir. Ancak bu sefer rahmet getirecek bir su değil bilakis azap getirecek bir su. Şayet kavmi iman etmez küfürlerinde devam ederlerse semadan boşalırçasına ve yeryüzünü çatlatırçasına gelecek olan su elbette azap yüklü olacaktı. “*Hataları (küfür ve isyanları) yüzünden suda boğuldular ve cehenneme sokuldular da kendileri için Allah'tan başka yardımcı bulamadılar.*”¹⁷

Nûh kavminin helâkını ifade eden Tufan kelimesi Kur'an-ı Kerim'de iki yerde geçmekte, birinde Firavun ve Mısır halkına (A'raf, 7/133), diğerinde Nûh kavminin başına (Ankebut, 29/14) gelen su felaketidir.¹⁸ Sözlükte, sel getiren şiddetli yağmur, su baskını, her yeri kaplayan su anlamına gelir.¹⁹ Tufan

² Demirci, *Tefsir Usûlü* 210.

³ İdris Şengül, “Kıssa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Ankara: TDV Yayınları, 2002), 27/498.

⁴ Muhammed Fuad Abdulkaki, *el-Mu'cemu'l-Mufehres li'Elfazi'l-Kur'ân-i'l-Kerîm*, (Kahire: Matbaatu Dari'l-Mısriyye, 1944), 684.

⁵ Nûr, 24/45; Enbiyâ, 21/30.

⁶ Enbiyâ, 21/30.

⁷ Furkân, 25/54.

⁸ Rum, 30/50.

⁹ Casiye, 45/5.

¹⁰ A'raf, 7/96.

¹¹ Ömer Faruk Harman, “Nûh”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 33/226.

¹² Abdullah Emin Çimen, *Niçin Helâk Oldular* (İstanbul: Işık Akademi Yayınları, 2008), 210.

¹³ Nûh 71/1-4.

¹⁴ Çimen, *Niçin Helâk Oldular* 214.

¹⁵ Kamer 54/10.

¹⁶ Nûh 71/10-12.

¹⁷ Nûh 71/25.

¹⁸ Harman, “Tufan” *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 41/321.

sadece su ile değil, insanları etkileyen ateş, deprem, kan, kar gibi unsurlarla meydana gelen felaketlerin genel adıdır; ancak genelde su ile gelen felaket anlamı ön planda olup bu yönüyle tarihte pek çok örneğine rastlanmakta, özellikle Nûh zamanında meydana gelen ve her şeyi su altında bırakan büyük felaketi ifade etmektedir.²⁰

Hız. Nuh, davetine kulak vermeyen kavminden umudunu tamamen kesip geminin yapımını da tamamlayınca, "Nihayet emrimiz geldi ve sular coşup yükseldi."²¹ Şeklindeki ilahî emir geldi. Allah göğün kapılarını açtı. "Biz de göğün kapılarını dökülürcesine yağın bir yağmur ile açtık. Yeryüzünü pınar pınar fişkırttık. Derken sular takdir edilmiş bir iş için birleşti."²² Kamer sûresinde geçen iki âyeti yorumlayan müfessirler tufanın şiddetini gözler önüne sermektedirler. Buna göre kırk gün boyunca gökten nehirler gibi oluk oluk sular inmeye başladı. Allah yeryüzüne sularını dışarı fişkırtmasını emrederek yerden de sular fişkırtıyordu. Gökten inen sular ile yerden fişkıran sular birleşerek her yeri kapladı.²³ Tefsirlerde dile getirilen bu bilgilerin Tevrat'ta anlatılanlarla örtüştüğü görülmektedir. "O günde büyük enginin bütün kaynakları yarıldılar, ve göklerin pencereleri açıldılar. Ve yeryüzü üzerine kırk gün kırk gece yağmur yağdı."²⁴

Kur'ân'a göre sular yükselip gemi dağlar gibi dalgalar arasında yüzmeye başlayınca Hız. Nûh ile kendisine iman etmeyen çocuğu arasında şu diyalog geçer: "Derken gemi onları, dağlar gibi dalgalar arasında götürmeye başladı. Nûh, uzak duran oğluna, "Haydi yavrum gel, sen de bizimle birlikte gemiye bin, kâfirlerle beraber olma!" diye seslendi. Oğlu, "Beni sudan koruyacak bir dağa sığınacağım" diye cevap verdi. Nûh dedi ki: "Bugün Allah'ın hükmünden ancak O'nun esirgedikleri kurtulacaktır" derken aralarına dalga giriverdi, böylece o da boğulanlardan oldu."²⁵ Bu âyetlerde adeta Hız. Nûh; bu olayın sığınmakla belalardan kurtulmanın mümkün olabileceği normal olaylara benzemediğini, dolayısıyla sıradan bir su olamadığını Allah'ın emriyle büyük bir azap olduğunu dağ değil hiçbir şeyin kurtulamayacağını çocuğuna hatırlatmak istedi.²⁶ Âyette geçtiği şekliyle Hız. Nûh ile oğlu konuşurken aralarına dalgaların girmesi suyun ne süratle artığına işaret ettiği belirtiliyor.²⁷

Razi (ö. 606/1210) Allah'ın, Nûh kavmini Yâsîn sûresinde ifade edildiği gibi ordular göndererek²⁸ değil, su ile onları cezalandırdığını ifade eder. Bununla birlikte işin ilginç tarafının da Nûh kavminin yıllarca yağmur talep ettiklerini, Allah onları talepleriyle helâk ettiğini belirtir.²⁹ Dolayısıyla Kur'ân'ın ifadelerinden anlaşıldığına göre tufan olayı Nûh'un kavmine bir ceza olarak meydana gelmiştir. Nitekim "Hatalarından ötürü boğuldular, ateşe atıldılar, kendilerine Allah'tan başka yardımcıları da bulamadılar."³⁰ âyeti ile, "O zalimler hakkında boş yere bana yalvarma. Çünkü onlar mutlaka boğulacaklardır."³¹ âyeti bunu açıkça göstermektedir.³²

Kur'ân kıssalarına bakıldığında su ile helâk olan diğer bir topluluk da Hız. Salih'in kavmi olan Semud'dur. Hız. Salih, kendi kavmini Allah'a Kulluk etmeye,³³ O'na karşı gelmekten sakınmaya davet etmiş ve kendisine de itaat etmelerini istemişti.³⁴ Buna karşılık kendisinin herhangi bir karşılık beklemediğini, karşılığının ancak Allah tarafından verileceğini ifade etmişti.³⁵ Hız. Salih kavmine içinde buldukları nimetleri hatırlatarak Allah'a karşı gelmekten sakınmalarını ve kendisine itaat etmelerini ve yeryüzünde fesat çıkaran, haddi aşmışların emirlerine itaat etmemelerini istemişti.³⁶ Kavmi ise bu davet karşısında Hız. Salih'i büyülenmiş ve kendileri gibi bir beşer olarak nitelendirerek mucize göstermeye davet etmişlerdi.³⁷ Bunun üzerine Hız. Salih şöyle demişti: "İşte bir dişi deve! Onun (belli bir gün) su içme hakkı var, sizin de belli bir gün su içme hakkınız vardır."³⁸ Hız. Salih, kavmini devenin su hakkına riayet etmeleri konusunda şöyle uyardı. "Allah'ın elçisi onlara, "Allah'ın (mûcize olarak) verdiği deveye ve onun su

¹⁹ Bkz; Râğıb, *el-Müfredât* 313; Harman, "Tufan" 41/321; Akalın-Toparlı-Argunşah-Demir, vdğ., *Türkçe Sözlük* (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011), 2383.

²⁰ Râğıb, *el-Müfredât* 313; Harman, "Tufan" 41/321.

²¹ Hûd, 11/40.

²² Kamer 54/11-12.

²³ Ebu'l-Kasım Cârû'l-İlah Mahmud b. Ömer b. Ahmed Zamaşeri, *el-Keşşâf* (Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-Arabiyye, 1987), 4/434; Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensari Kurtubi, *el-Câmi'uli-Ahkâmi'l-Kur'ân* (Kahire: Dâru'l-Kütüb'l-Mısriyye, 1964), 17/125; Muhammed Fahrüddin b. Diyau'd-din Ömer Razi, *Mefâtihu'l-Çayb* (Beyrut: Dâru'lhyai't-Türasi'l-Arabi, 1999), 29/295; Çimen, *Niçin Helâk Oldular* 216.

²⁴ Kitabı Mukaddes, Tekvin, 7/11-12. (İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 1993)

²⁵ Hûd, 11/42-43.

²⁶ Elmalı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'ân Dili*, (Ankara: Akçağ Yayınları, 2016), 5/151.

²⁷ Muhammed Tahir b. Muhammed Tahir b. Aşur Tunusi, *et-Tahrir ve't-Tenvir*, (Tunus: ed-Daru't-Tunusiyye li'n-Neşr, 1984), 12/77.

²⁸ Yâsîn, 36/28. "Ondan sonra onun kavmi üzerine gökten bir ordu indirmedik, indirmeyiz de."

²⁹ Razi, *Mefâtihu'l-Çayb*, 29/295.

³⁰ Nûh 71/25.

³¹ Mu'minun 23/27.

³² Musa Kâzım Yılmaz, "Kur'ân-ı Kerim ve Tefsirlerde Hız. Nûh ve Tufan", *Hız. Nûh'tan Günümüze Cizre Sempozyumu*, İstanbul: Emin Matbaa, 1999, 24.

³³ A'raf 7/73; Hud 11/61; Neml 27/45.

³⁴ Şuara 26/144.

³⁵ Şuara 26/145.

³⁶ Şuara 26/146-152; A'raf 7/74.

³⁷ Şuara 26/153-154.

³⁸ Şuara 26/155; Kamer 54/28.

hakkına dokunmayın” demişti.”³⁹ Şayet deveye bir zarar verecek olurlarsa sonucun çok acıklı olacağını belirtilmiştir: “Sakın ona bir kötülük dokundurmayın. Yoksa büyük bir günün azabı sizi yaklar.”⁴⁰

Müfessirler Hz. Salih'in isteğinin kavmi tarafından kabul edildiğini, bir gün kendileri suyu aldıklarını diğer günde ise devenin su içtiğini ifade etmektedirler. Devenin sırası geldiğinde suyun tamamını içtiğini vurgulamaktadırlar.⁴¹ Mesela Mevdudi bu ayetin tefsirinde şunları aktarmaktadır: “Bir gün kuyularınızdan ve pınarlarınızdan bu dişi deve su içecek, diğer günde ise sizin hayvanlarınız içecek ve bu sıra hiç bozulmayacak. Herhalde Araplar için bundan daha büyük bir meydan okuma olamazdı. Çünkü Araplar arasında çoğu kez kan dökülmesi ve canların verilmesi ile sonuçlanan savaşların ve kan davalarının en önde gelen nedenlerinden birini su oluşturuyordu. Dolayısıyla Hz. Salih'in (a.s.) bu meydan okuması tüm kavmine yönelikti ve halk tarafından, ardında büyük bir güç olduğuna kanaat getirmeden kabul edilmesi mümkün değildi. Böyleyken, Hz. Salih (a.s.) ardında hiçbir dünyevi güç olmadığı halde bu meydan okumada bulundu ve tüm kavmi buna ses çıkarmadan kabul etmekle kalmayıp bu sıralamaya riayet ettiler.”⁴²

Kur'ân'da birçok sûrede anlatılan bu kıssa incelendiğinde bir mucize olarak gösterilen devenin⁴³ kavmi tarafından kesildiğini⁴⁴ bunun üzerine Allah tarafından helâk edildikleri⁴⁵ anlaşılmaktadır. Yüce Allah Semud kavmini bir ses şiddetiyle (şiddetli bir gümbürtü ile) yerle bir etti. Böylece imtihanın sebebi olan deve ve su bir kavmin helâkinde etkin bir yer tutmuş oldu.⁴⁶ Semud kavmi her ne kadar şiddetli bir ses ile helâk olmuşlarsa da onları bu noktaya getiren hususun deveye ayrılan su günü hakkını ihlal etmeleri olduğu açıktır.

Su ile sınanan bir diğer topluluk ise Musa kavmi olup bu kıssa Kur'ân-i Kerim'de en çok zikredilen peygamber kıssası olarak kabul edilir.⁴⁷ Hz. Musa doğduğundan itibaren bir dizi olayda suyun fonksiyonu görülmektedir. Bu bağlamda: “Mûsâ'nın annesine, “Onu emzir, başına bir şey gelmesinden endişe ettiğinde onu nehre bırak. Korkup kaygılanma. Biz onu sana geri döndüreceğiz ve onu peygamberlerden biri yapacağız” diye vahyettik.”⁴⁸ Yeni doğmuş Musa'nın öldürülmemesi için Allah tarafından annesine, bir tehlike sezdiğinde bir sandukaya koymasını⁴⁹ ve nehre bırakmasını ilham etmiş, annesi de hiç tereddüt göstermeden Musa'yı nehre bırakmıştır.⁵⁰ Diğer taraftan Hz. Musa'nın hayatında dönüm noktalarından biri de suyun başında geçmektedir. Kendisine zarar verir endişesiyle Firavun ve adamlarından endişelenen Hz. Mûsâ Medyen'e doğru yöneldiğinde, “Umarım rabbim bana doğru yolu buldurur” şeklinde dua etmiş ve orada hayvanlarını sulayanların yanında kenarda bekleyen iki kadın da görmüştü. Durumlarını soran Hz. Musa'ya “Çobanlar sulayıp çekilmeden biz (hayvanlarımızı) sulayamayız; babamız da çok yaşlıdır” dediler. Bunun üzerine Mûsâ, onların hayvanlarını sulayverdi. Sonra gölgeye çekilip, “Ey Rabbim! Bana lütfedeceğin her türlü hayra muhtacım!” diyerek Yüce Allah'tan yardım dilemişti.⁵¹ Bu âyetlerde su kuyusu başında cereyan eden bu diyalog daha sonraları Hz. Musa'nın evlenmesine uzun bir süre Medyen'de Şuayb peygamberin yanında kalmasına vesile olduğu anlaşılmaktadır.⁵²

Hz. Musa, Allah'ın doğrudan kendisiyle konuştuğu,⁵³ kendisine Kitap (Tevrat) ve Furkan'ın⁵⁴ verildiği, apaçık mucizelerle desteklendiği bir peygamberdir.⁵⁵ Firavun ve etrafındakiler davetine icabet etmeyince⁵⁶ ayrı ayrı birer mucize olmak üzere başlarına tufan, çekirge, ürün güvesi (haşarat), kurbağalar ve kan gönderilir.⁵⁷ Her seferinde Musa'dan bu felaketlerin kaldırılması istenir.⁵⁸ Firavun'a bütün bu mucizeler gösterildiği halde Firavun onu yalanladı ve davetini reddetti.⁵⁹ Firavun'un imana yanaşmaması üzerine İsrailoğullarını geceleyin Mısır'dan yürüterek⁶⁰ deniz kenarına gelir; Hz. Musa'ya asası ile denize

³⁹ Şems, 91/13.

⁴⁰ Şuara 26/156.

⁴¹ Bkz: Razi, *Mefâtihu'l-Çayb* 14/160; İmaduddin Ebu'l-Feda İsmail b. Ömer ed-Dimeşki İbn Kesir, *Tefsiru'l-Kur'âni'l-Azim* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1998), 6/141; Zamahşeri, *el-Keşşâf* 3/328; Kurtubi, *Câmi'u li Ahkâmi'l-Kur'ân* 12/131.

⁴² Ebu'l-A'lâ Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân* (İstanbul: İnsan Yayınları, 2. Basım, 1991), 4/ 57.

⁴³ Hud 11/64; Şuara 26/155

⁴⁴ Hud 11/65; A'raf 7/74.

⁴⁵ Hud 11/65-68.

⁴⁶ Nihat Temel, *Kur'an-i Kerim'de ve Sosyo-Kültürel Hayatımızda Su.* (İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2013), 268.

⁴⁷ Harman, “Musa”, *Türkiye Diyanet vakfı İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 31/210; Fuad Abdulkaki, *Mu'cemu'l-Mufehres*, 681-682.

⁴⁸ Kasas, 28/7.

⁴⁹ Taha, 20/39.

⁵⁰ Karaman-Çağrı-Dönmez-Gümüş, *Kur'ân Yolu Türkçe Meal Tefsir* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları, 2006), 4/216.

⁵¹ Kasas, 28/22-24.

⁵² Kasas, 28/25-35.

⁵³ Nisa 4/164.

⁵⁴ Bakara 2/53, 87; En'am 6/154.

⁵⁵ A'raf 7/103; Hud 11/96-97.

⁵⁶ A'raf 7/132.

⁵⁷ A'raf 7/133.

⁵⁸ A'raf 7/134.

⁵⁹ Ta-ha 20/56.

⁶⁰ Ta-ha 20/77.

vurması emredilir, denizin her parçası koca bir dağ gibi yükselir.⁶¹ Denizde kuru bir yol açılır.⁶² Hz. Musa ve beraberindekiler hepsi kurtulur.⁶³ Ancak Hz. Musa ve İsrailoğullarının peşine düşen Firavun ve askerleri ile birlikte deniz açılması mucizesi olarak meydana gelen yola girdiklerinde deniz onları görülmedik bir şekilde kuşatıp yutar.⁶⁴ Böylece ayetleri yalanlamaları ve onları umursamamaları sebebiyle denizde boğulurlar.⁶⁵

Hz. Musa kıssasında suyun önemini göz önüne seren olaylardan biri de Kızıldeniz'de mucizevi bir şekilde kurtulan İsrailoğullarının çölde su arayışlarıdır. Hz. Musa'dan su talep ederler: "*Mûsâ kavmi için su istemiş, biz de ona, "Asânu taşa vur!" demiştik. Bunun üzerine taştan on iki göze fıskırdı. Her topluluk kendi içeceği yeri bildi. "Allah'ın rızkından yiyin için; yeryüzünde fitne fesat çıkarmayın" (dedik).*"⁶⁶ Çölün kavurucu sıcaklığında İsrailoğullarına su talebi için Allah'a duada bulunmuş veya bazı âlimlerin ifadesiyle yağmur duası yapmıştı. Allah'ın vahyi gereği Kızıldeniz'i ikiye bölen asasıyla bir kayaya vurunca on iki kaynak fıskırmaya başladı. İsrailoğulları on iki sıpta (oymak) ayrılmış olduklarından aralarında herhangi bir çatışma çıkmasını diye Allah her bir sıpta bir su kaynağı yaratmış âyetten anlaşıldığına göre aralarında çatışma ve ihtilafa mahal kalmayacak şekilde her sıpt kendi su pınarının başına geçmiştir.⁶⁷

Su kavramı, Hz. Musa ve Hızır olarak da bilinen bilge kul arasında meydana gelen hadisede de gelmiştir. Bu hâdisede Hz. Musa'nın beraberindeki gence⁶⁸ 'iki denizin birleştiği yere varıncaya kadar durmayacağım, ya da uzun zaman gideceğim.' dediği iki denizin birleştiği yere varınca da balıkların unuttukları balığın da denizde yolunu tutup kaybolduğu ve Hz. Musa'nın 'İşte aradığımız bu idi' dediği anlatılır. Tekrar izlerini takip ederek gerisingeri döndüklerinde Yüce Allah'ın katından bir rahmet ve ilim bahsettiği bilge kul olarak bilinen bir kul ile yola koyuldukları anlatılır.⁶⁹ Bir gemiye bindiklerinde (adam) gemiyi deldiği ve Hz. Musa'nın, 'Sen onu içindekileri boğmak için mi deldin? Doğrusu, şaşılacak bir iş yaptın.' dediği adamın da 'Sen benimle beraberliğe asla sabredemezsin, demedim mi?' şeklinde cevap verdiği ifade edilir Hz. Musa'nın da "Unuttuğum için bana çıkışma ve bu işimde bana güçlük çıkarma!" dedi. Uzun bir yolculuktan sonra bilge kul Hz. Musa'ya yolda karşılaştıkları ve Hz. Musa'nın tepki gösterdiği hadiselerin hikmetini açıklayarak şöyle demişti: 'O gemi, denizde çalışan birtakım yoksul kimselere ait idi. ben gemiyi hasarlı göstermek istedim, çünkü onların ilerisinde, her geçen gemiyi zorla ele geçiren bir kral vardı Bunları ben kendi görüşüme göre yapmadım. İşte senin, sabredemediğin şeylerin içyüzü budur.'"⁷⁰

Kur'ân ve hadis kaynaklı Hızır tasavvurlarının farklı kaynaklarda doğrudan bağlantısı olmayan Hızır telakkileri mevcuttur. Nitekim "Ölümsüzlük pınarı" yahut "âb-ı hayat" olarak adlandırılan "hayat suyu"ndan içtiği, böylece ölümsüzlük kazandığı düşünülen Hızır'ın kıyamete kadar yaşayacağına inananlar bulunmaktadır.⁷¹ Aynı şekilde müfessirler Kehf sûresi 63. ayetinde mealen geçen "(...)balık şaşılacak bir şekilde denizde yolunu tutup gitmişti" cümlesinden yola çıkarak balığın nasıl canlandığı konusunda değişik görüşler ileri sürmüşlerdir. Bu görüşlerden biri de, balığın canlanmasına Ab-ı hayat sebep olmuştur. Buhari'de⁷² geçen rivayet bu görüşün temelini oluşturmaktadır. Kur'ân-i Kerim'de ve Buhari dışındaki hadis kaynaklarında Musa ve arkadaşının yanlarına azık olarak aldıkları tuzlu balığın nasıl dirildiğine dair herhangi bir açıklama yoktur. Sadece Buhari'de geçen bir rivayette bu sebebin açıklandığı görülmektedir. Bu hadise göre, "Hızır'la buluşacakları kayanın dibinde bir kaynak (ayn) vardı ki buna 'hayat kaynağı' (aynü'l-hayat, ab-ı hayat) deniyordu. O suyun temas edip de diriltmediği hiçbir şey yoktu. İşte balığa bu sudan sıçramıştı."⁷³

⁶¹ Şuara 26/63.

⁶² Ta-ha 20/79.

⁶³ Şuara 26/66.

⁶⁴ Ta-ha 20/78.

⁶⁵ A'raf,7/136.

⁶⁶ Bakara, 2/60.

⁶⁷ Zamahşeri, *el-Keşşâf* 1/144; Razi, *Mefâtihu'l-Ğayb*,3/528; Karaman-Çağrıncı-Dönmez-Gümüş, *Kur'ân Yolu* 1/128-129.

⁶⁸ Tefsir ve hadis kaynaklarında ayetlerde geçen söz konusu gencin Yuşa b. Nun, bilge kul olarak ifade edilen şahsın da Hz. Hızır olduğu ifade edilmektedir. Bkz; Bkz: Taberi, *Câmi'u'l-Beyân an Te'vîli Ayi'l-Kur'ân* 15/308; Kurtubi, *Câmi'u liAhkâmi'l-Kur'ân* 11/10; Razi, *Mefâtihu'l-Ğayb* 21/144.

⁶⁹ Bu hadisenin vuku sebebi olarak kaynaklarda; Hz. Musa'nın İsrailoğullarına etkileyici bir konuşma yaptığı ve bu konuşmadan bayağı etkilendikleri aktarılır. 'İnsanların en bilgilisi kimdir' diye Hz. Musa'ya sorulduğu, O'da 'benim' diye cevap vermesi üzerine bu konudaki bilgiyi Allah'a havale etmediği için kendisinin azarlandığı ifade edilmektedir. Bunun üzerine iki denizin birleştiği yerde bir kulun kendisinden daha bilgili olduğu vahy edilir. Hz. Musa; 'Ya Rab, bu kulu nasıl bulurum' diye istekte bulunduğu, yanına bir balık almasını, balığı bir zembile koymasını, nerede balığı yitirirse işte orada bilge şahsı bulacağı kendisine bildirilir. Bkz: Taberi, *Câmi'u'l-Beyân an Te'vîli Ayi'l-Kur'ân* 15/308; Kurtubi, *Câmi'u liAhkâmi'l-Kur'ân* 11/10; Zamahşeri, *Keşşâf* 3/559; Razi, *Mefâtihu'l-Ğayb* 21/144; İbn Kesir, *Tefsiru'l-Kur'âni'l-Azim* 5/156; Şihabuddin es-Seyyit Mahmut Alusi, *el-Bağdadi, Ruhu'l-Meani* (Beyrut: İdaretu't-Tabaati'l-Muniriyye, bty), 15/311; Karaman-Çağrıncı-Dönmez-Gümüş, *Kur'ân Yolu* 3/569; Ateş, *Yüce Kur'ân'ın Çağdaş Tefsiri* (İstanbul: Yeni Ufuklar Neşriyat, bty), 5/311; Mehmet Zeki Duman, *Beyanu'l-Hak Kur'ân-ı Kerim'in Nüzul Sırasına göre Tefsiri* (Kayseri: Kayseri Gündem Yayınları-özel baskı-, 2014), 2/359; Mevdudî, *Tefhimu'l-Kur'ân* 3/187; el-Fadıl b. Hasan et-Tabersi, *Mecmau'l-Beyan fi Tefsiri'l-Kur'ân* (Beyrut: Dar'ul-Ulum, 2005) 6/277; Buhari, *İlim*, 44; Tefsir, 18/5; Tirmizi, Sünen, Tefsir, 18.

⁷⁰Kehf 18/60-82.

⁷¹ Mehmet Görmez-Mehmet Emin Özafşar-İsmail Hakkı Ünal-Yavuz Ünal-Bünyamin Erul-vdğ.(Akademik Heyet), *Hadislerle İslam* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2014), 6/112.

⁷² Buhari, *İlim*, 44; Tefsir, 18.

⁷³ Buhari, *İlim*, 44; Tefsir, 18.

Su ile imtihan edilen kıssalardan biri de Talut Kıssasıdır. Kur'ân'da aktarılan bilgiye göre; Hz. Musa'dan sonraki bir dönemde İsrailoğulları'nın ileri gelenleri peygamberlerinden birine, "Bize bir hükümdar gönder (tayin et) de Allah yolunda savaşalım" demişlerdi.⁷⁴ Peygamberleri onlara, "Allah, size Talut'u hükümdar olarak gönderdi" dedi. Fakat kendilerinin hükümdar olmaya Talut'tan daha layık olduklarını ifade ederek Talut'un hükümdarlığını kabul etmeyeceklerini söylediler. Peygamberleri Allah'ın Talut'u hükümdar olarak seçtiğini ve ona bilgi ve beden gücü verdiğini,⁷⁵ hükümdarlığının alameti olarak da; size içinde sekinetin ve Musa ile Harun'un ailelerinin geriye bıraktıklarının olduğu ve meleklerin taşıyacağı tabutun (sandığın) geri gelmesi olduğunu bildirir.⁷⁶ Talut, ordu ile hareket edince, "Şüphesiz Allah, sizi bir ırmakla imtihan edecektir. Kim ondan içerse benden değildir. Kim onu tatmazsa işte o bendendir. Ancak eliyle bir avuç alan başka." dedi. İçlerinden pek azı hariç, hepsi ırmaktan içtiler.⁷⁷ Bir yoruma göre; yolları üzerinde Ürdün nehri vardı, ona yaklaşıncı kumandan su içmeyi yasaklayarak ordunun kendisine bağlılığını ve onların irade gücünü denemek istedi. Askerlerin çoğu bu denemede başarılı olamadılar.⁷⁸ Diğer yoruma göre ise; Talut toplulukta disiplin eksikliği olduğunu bildiği için, korkağı cesurdan, yetenekliyi yeteneksizden ayırt etmek için bu şekilde onları sınamıştı. Bir müddet susuzluklarını kontrol edemeyen kişilere, bir süre önce yenildikleri düşmanla karşılaştıklarında disiplini korumaları konusunda güvenilemeyeceği açıktır.⁷⁹ Kur'ân-i Kerim Talut'un emrine uymayıp nehirden bol bol su içenlerin sonucu hakkında bir bilgi vermemektedir. Anlatımdan anlaşılan, su içenlerin nehri geçmedikleridir. Böylece Talut'un askerlerinin sayısı azalmıştır. Disipline uymayanların olması, belki de diğer askerleri de etkileyecekti. Bunların tasfiye edilmeleri, savaşın sonucu açısından daha hayırlı olacaktı.⁸⁰

B. Rahmet ve Şifa Boyutuyla Su

Rahmet ve şifa boyutuyla suyun zikredildiği kıssaların başında Hz. Eyyûb kıssası gelir. Kur'ân'da Hz. Eyyûb'e vahiy gönderildiği⁸¹ ve onun hidayete erdirildiği⁸² bildirilmektedir. Enbiya sûresinde bu kısa şu şekilde aktarılmaktadır: "Eyyûb'u hatırla. Hani o Rabbine, 'Şüphesiz ki ben derde uğradım, sen merhametlilerin en merhametlisin' diye niyaz etmişti.⁸³ Biz de onun duasını kabul edip kendisinde dert namına ne varsa gidermiştik. Tarafımızdan bir rahmet ve kullukta bulunanlar için de bir ibret olmak üzere ona ailesini ve onlarla beraber bir mislini daha vermiştik."⁸⁴ Sâd sûresinde ise Eyyûb Peygamberin kıssası ile ilgili olarak değişik bir detaydan söz edilerek mealen şu şekilde anlatılmaktadır: "(Ey Muhammed!) Kulumuz Eyyûb'u da an. Hani, Rabbine, 'Şeytan bana bir yorgunluk ve azap dokundurdu' diye seslenmişti."⁸⁵ "Biz de ona, 'Ayağını yere vur! İşte yıkanılacak ve içecek bir su' dedik."⁸⁶ "Biz ona tarafımızdan bir rahmet ve akıl sahiplerine bir öğüt olmak üzere ailesini ve onlarla birlikte bir o kadarını bahşettik."⁸⁷

Eyyûb Peygamberin ne zaman yaşadığı ve hangi kavme ne zaman gönderildiği konusunda farklı görüşler ileri sürülmüşse de⁸⁸ o, Allah'a ibadet konusundaki sabrı ile meşhur bir peygamberdir.⁸⁹ Eyyûb, pek çok malı, evladı, eşleri olan, refah içinde yaşayan bir peygamberdi.⁹⁰ Allah'ın nimetlerine şükreder, kulluk görevlerinde kusur etmezdi. Tefsirlerin pek çoğu ve bazı rivayetlerde onun yakalandığı hastalık sebebiyle insanları kendisinden tiksindirip kaçtıracak bir duruma düştüğü anlatılmaktadır. Ancak kelam bilginlerinin de dikkat çektikleri gibi peygamberler, insanları kendilerinden tiksindirecek ve kaçtıracak türden hastalıklara yakalanmazlar.⁹¹ Eyyûb Peygamber bu hastalığından kurtulmak için Allah'ın merhametine sığınarak O'ndan şifa dilemiştir. Yüce Allah duasını kabul etmiş ve ayağını yere vurmasını istemiştir.⁹² Hz. Eyyûb'un hastalığının nasıl iyileştirildiği Sâd suresinde mealen şu şekilde anlatılmaktadır: "Ayağını yere vur! İşte yıkanılacak ve içecek bir su."⁹³ Bu âyetten, onun ayağını yere vurur vurmaz oradan bir

⁷⁴ Bakara 2/246.

⁷⁵ Bakara 2/247.

⁷⁶ Bakara 2/248.

⁷⁷ Bakara 2/249.

⁷⁸ Taberi, *Câmi'u'l-Beyân* 4/483; Karaman-Çağrıncı-Dönmez-Gümüş, *Kur'ân Yolu* 1/388.

⁷⁹ Mevdudi *Tefhimu'l-Kur'ân*, 1/195; Mehmet Sait Şimşek, *Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri* (İstanbul: Beyan Yayınları, 2012), 1/265.

⁸⁰ Şimşek, *Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri* 1/265.

⁸¹ Nisa 4/163.

⁸² En'am 6/84.

⁸³ Enbiya 21/83.

⁸⁴ Enbiya 21/84.

⁸⁵ Sâd 38/41.

⁸⁶ Sâd 38/42.

⁸⁷ Sâd 38/43.

⁸⁸Bkz; Taberi, *Câmi'u'l-Beyân* 20/108; Razi, *Mefâtihu'l-Ğayb* 22/ 203; 26/210; Abdulvehap Neccar, *Kıssasü'l-Enbiya* (Lübnan: Daru İhyai't-Türası'l-Arabi, bty) 349; Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân*, 3/325; 5/79; Ateş, *Yüce Kur'ân'ın Çağdaş Tefsiri* 6/ 75; 5/517; Soligsohn, M., "Eyyûb", *Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1978), 4/422.

⁸⁹ Şimşek, *Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri* 3/389.

⁹⁰ Daha geniş bilgiler için Bkz; Harman, "Eyyûb", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1985), 12/16.

⁹¹ Şimşek, *Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri* 4/327-328.

⁹² Karaman-Çağrıncı-Dönmez-Gümüş, *Kur'ân Yolu* 3/695.

⁹³ Sâd 38/42.

suyun fışkırdığı anlaşılmaktadır.⁹⁴ Kimi yorumcular tarafından bu ayet şu şekilde yorumlanmıştır: “...Biz de ona, ‘Ayağınla yere vur, (şuraya kadar git); işte orada yıkanıp içmekle şifa bulacağın soğuk bir su var.’⁹⁵ O da bu sudan içmiş, onunla yıkanmış ve hemen sonra hastalığından kurtulmuştur. Tedavinin şekli bizi onun bir deri (egzama) hastalığından muzdarip olduğu fikrine götürmektedir.⁹⁶

C. İlahî Yardım Boyutuyla Su

İlahî yardım boyutuyla suyun zikredildiği hâdise Bedir savaşıdır. Hicretin 2. yılında Hz. Peygamber ile müşrikler arasında meydana gelen ve hak ile batılın birbirinden ayrıldığı gün olarak nitelenen bu ilk savaş, Bedir’de meydana gelmiştir. Müslümanların mevzilendikleri yer kumlu olduğundan hareket etmeye elverişli değildi. Bu sırada yağın yağmur düşmanın, kuru iken harekete daha elverişli olan yerlerini çamur deryasına döndürdü, kumlu bölgeyi de harekete uygun hale getirdi. Bu sayede endişe ortadan kalktı, sakin ve huzurlu bir gece geçirildi.⁹⁷ Kur’ân’da bu durum şöyle aktarılmaktadır: “Hani (Allah) kendi tarafından bir güvenlik olarak sizi hafif bir uykuya daldırıyor; sizi temizlemek, sizden şeytanın vesvesesini gidermek, kalplerinizi pekiştirmek ve ayaklarınızı sağlam bastırmak için üzerinize gökten yağmur yağdırıyordu.”⁹⁸

Sahabeden Hubab b. Münzir’in teklifi ile düşmana en yakın kuyunun yanına yerleşildi ve diğer kuyular kapatıldı. Ancak, daha sonra, açık bırakılan kuyudan müşriklerin su almalarına izin verildi.⁹⁹ Yapılan savaşta Müslümanlar kazandı. Bu onların ilk büyük zaferiydi. Düşman, başta kumandanları Ebu Cehil olmak üzere yetmiş kayıp verdiler, bir o kadar da asker esir alınmıştı.¹⁰⁰ Kur’ân’da Müslümanların Bedir Savaşı’nda meleklerin yardımıyla desteklendiği ve kendilerine yardım ettiği açıkça belirtilmektedir: *Hani Rabbinizden yardım istiyor, yalvarıyordunuz. O da, “Ben size ard arda bin meleklerle yardım ediyorum” diye cevap vermişti. Allah bunu, sadece bir müjde olsun ve onunla kalpleriniz yatışsın diye yapmıştı. Yoksa yardım ancak Allah katındandır. Şüphesiz, Allah, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.*¹⁰¹

Buna göre Bedir savaşının başlangıcında bir müddet yağmur yağdı ve bu yağmur Müslümanlara üç açıdan yarar sağladı. Birincisi, Müslümanlar kaplarına su depolama imkânı buldular. İkincisi, Müslümanların mevzilendiği vadinin üst taraflarındaki toprak sertleşti ve Müslümanlar sağlam zemine emin adımlarla basar oldular. Üçüncüsü, yağmur kâfir ordusu için zorluklar yarattı. Çünkü yağmur suları, kâfirlerin mevzilendiği vadinin alt taraflarına birikti ve zemini kayganlaştırdı ve ayaklarının çamura batmasına neden oluyordu. Ayrıca başlayacak savaş nedeniyle şeytan, Müslümanların zihinlerinde endişe ve kaygı oluşturmaya çalışmış ancak bu kritik anda Allah tarafından indirilen yağmur ve uyuklama, bu korku ve karışık duyguların giderilmesine yardımcı oldu.¹⁰²

SONUÇ

Kur’ân-ı Kerim’de önemli kavramlardan biri hiç kuşkusuz sudur. İlk yaratılan olması hasebiyle bütün canlıların ondan yaratıldığı belirtilir. Bununla birlikte yeryüzündeki hayat onunla devam etmekte onsuz yaşam düşünülememektedir. Su rahmettir. Su berekettir. Su rızıktır. Kur’ân kıssalarında da su yer almaktadır. Bu makalemizde kıssalarda su konusu ele alınmıştır. Kıssaların bir kısmında su şifa ve rahmet iken, diğer bazı kıssalarda helâk ve azap olmuştur.

Kur’ân’da kıssası zikredilen Hz. Nûh, kavmini sonucu su ile bitecek iki tercih arasında seçim yapmalarını istemiştir. Birinci seçeneğin suyun rahmet olmasıydı, şayet kavmi iman eder Rablerine istiğfarde bulunurlarsa Allah’ın onlara su yağdıracağını ve bu suyun onlara hayırlı rızıklar bitireceğini; ikinci seçenek olarak şayet kavmi iman etmez ise tufan ile helâk olacaklarını bildirmiştir.

Semud kavmine gönderilen Hz. Salih ise kavmini tevhide davet etmiş, ancak kavmi kendisine inanma konusunda direnmiştir. Kendisinden bir mucize talebinde bulunurlar. Mucize olarak dişi bir deve gönderilir ve bir gün onlar bir gün de devenin su hakkı olacağı belirtilir. Ancak mucize olarak gösterilen devenin kavmi tarafından kesildiği bunun üzerine Allah tarafından Semud helâk edilmiştir.

Kıssası en çok zikredilen Hz. Musa kıssasında da özellikle su önemli bir yer tutmaktadır. Yeni doğmuş Musa’nın öldürülmemesi için sandukaya konulup Nil’in sularına bırakılması Musa’nın kurtuluşunu ifade etmektedir. Medyen’de su başında yardımcı olması hayatının dönüm noktalarından biri sayılır. Yine Mısır’dan İsrailoğulları ile çıkarken Firavun ve adamları tarafından takip edilmeleri ve asası ile Kızıldeniz’i mucizevi bir şekilde yarması, kendisi ile İsrailoğulları için kurtuluşa vesile olurken, diğer yandan Firavun ve adamlarının helakına sebep olacaktır.

⁹⁴ Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân* 3/325-326; Şimşek, *Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri* 4/328; Vehbe Zühayli, *Tefsiru'l-Münir* (Dimeşk: Daru'l-Fikir, 2009), 12/226.

⁹⁵ Mustafa Öztürk, *Kur'ân-ı Kerim Meali Anlam ve Yorum Merkezli Çeviri*, (Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2016). 622.

⁹⁶ Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân* 3/325-326; Şimşek, *Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri* 4/ 328; Zühayli, *Tefsiru'l-Münir* 12/226.

⁹⁷ Karaman-Çağrıncı-Dönmez-Gümüş, *Kur'ân Yolu* 2/668; İbrahim Sarıçam, *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2. Basım, 2004), 165.

⁹⁸ Enfal 8/11.

⁹⁹ Sarıçam, *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı* 157.

¹⁰⁰ Karaman-Çağrıncı-Dönmez-Gümüş, *Kur'ân Yolu* 2/668; Sarıçam, *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı* 165.

¹⁰¹ Enfal 8/9-10.

¹⁰² Mevdudi, *Tefhimu'l-Kur'ân* 2/157; Şimşek, *Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri* 2/367.

İsrailoğullarının başına kumandan olarak seçilen Talut, sefere çıktığı ordusunu denemek için yollarının üzerinde olan nehirden su içmeyi yasaklar. Ancak askerlerinin çoğu bu sınamada başarılı olamadılar. Kur'ân-i Kerim'de Talut'un emrine uymayıp bol bol su içenlerin durumu hakkında bilgi vermemektedir. Ancak Kur'ân anlatımından anlaşılan su içenlerin nehri geçemedikleridir.

Eyyüb Peygamber hastalıkla imtihan edilmiş, hastalığından kurtulmak için Allah'ın merhametine sığınmış O'ndan şifa talep etmiştir. Allah duasını kabul etmiş, ayağını yere vurmasını çıkan suyu içmesini ve yıkanmasını istemiştir. Bu sayede hastalığından kurtulmuştur.

Bedir savaşı öncesi Allah'tan bir rahmet olarak inen yağmur, Müslümanlara bir sekinet sebebi olmuş ve neticede savaşın kazanılmasına önemli katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

Akalın-Toparlı-Argunşah-Demir, vdğ. *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 11. Basım, 2011.

Alusi, Şihabuddin es-Seyyit Mahmut, el-Bağdadi. *Ruhu'l-Meani*. Beyrut: İdaretu't-Tabaati'l-Muniriyye, bty.

Ateş, Süleyman. *Yüce Kur'ân'ın Çağdaş Tefsiri*. İstanbul: Yeni Ufuklar Neşriyat, bty.

Buharî, Muhammed b. İsmail. *Sahihu'l-Buharî*. Kahire: Matbaatu's-Selefiyye ve Mektebetuha, 1. Basım, 1400h.

Çimen, Abdullah Emin. *Niçin Helak Oldular*. İstanbul: Işık Akademi Yayınları, 2008.

Demirci, Muhsin. *Tefsir Usûlü*. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 28. Baskı, 2013.

Duman, Mehmet Zeki. *Beyanu'l-hak Kur'ân-ı Kerim'in Nüzul Sırasına göre Tefsiri*, Kayseri: Kayseri Gündem Yayınları-özel baskı-, 2014.

Elmalı, M. Hamdi Yazır. *Hak Dini Kur'ân Dili*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2016.

Fuad Abdulkaki, Muhammed. *Mu'cemu'l-Mufehres LiElfazi'l-Kur'ân*. Kahire: Matbaatu Dari'l-Kütübi'l-İslamiyye, 1364h.

Güneş, Hüseyin. *Nâh Tufanı ve Cudi Dağı*. Ankara: İlâhiyât Yayınları, 2. Basım, 2014.

Harman, Ömer Faruk. "Musa". *Türkiye Diyanet vakfı İslam Ansiklopedisi*. 31/207-213. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Harman, Ömer Faruk. "Eyyüb". *Türkiye Diyanet vakfı İslam Ansiklopedisi*. 12/16-17. İstanbul: TDV Yayınları, 1995.

Harman, Ömer Faruk. "Nûh". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 33/224-227. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Harman, Ömer Faruk. "Tufan". *Türkiye Diyanet vakfı İslam Ansiklopedisi*. 41/319-322. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

İbn Aşur, Muhammed Tahir b. Muhammed Tahir, *et-Tahrir ve't-Tenvir*, Tunus: ed-Daru't-Tunusiyye li'n-Neşr, 1984.

İbn Kesir, İmaduddin Ebu'l-Feda İsmail b. Ömer ed-Dimeşki. *Tefsiru'l-Kur'âni'l-Azim*. Beyrut: Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1998.

Karaman-Çağrıncı-Dönmez-Gümüş. *Kur'ân Yolu Türkçe Meal Tefsir*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2006.

Kitabı Mukaddes. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 1993.

Kurtubi, Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed el-Ensari. *el-Câmi'u liAhkâmi'l-Kur'ân*. Kahire: Dâru'l-Kutub, 1964.

Mehmet Görmez-Mehmet Emin Özafşar-İsmail Hakkı Ünal-Yavuz Ünal-Bünyamin Erul- vdğ.(Akademik Heyet). *Hadislerle İslam*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2014.

Mevdudi, Ebu'Alâ. *Tefhimu'l-Kur'ân*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2. Basım, 1991.

Neccar, Abdulvehap. *Kıyasu'l-Enbiya*. Lübnan: Daru İhyi't-Türasi'l-Arabi, try.

Öztürk, Mustafa. *Kur'ân-ı Kerim Meali Anlam ve Yorum Merkezli Çeviri*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2. Basım, 2016.

Râğıb, İsfahânî. *el-Müfredât*. Beyrut: Dâru'l-Maarif,6. Basım, 2010.

Razi, Muhammed Fahrudin b. Diyau'd-din Ömer. *Mefâtihi'l-Ğayb*. Beyrut: Dâru'lhyai't-Türasi'l-Arabi, 1999.

Sarıçam, İbrahim. *Hiz. Muhammed ve Evrensel Mesajı*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları, 2.Basım, 2004.

Soligsohn, M. "Eyyüb". *Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi*. 4/422-424. İstanbul: Milli Eğitim

Basımevi, 1978.

Şengül, İdris. "Kıssa". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 25/498-501. Ankara: TDV yayınları, 2002.

Şimşek, Mehmet Sait. *Hayat Kaynağı Kur'ân Tefsiri*. İstanbul: Beyan Yayınları, 2012.

Taberi, Ebu Cafer Muhammed b. Cerir. *Câmi'u'l-Beyân an Te'vîli Ayi'l-Kur'ân*. Kahire: Heclit-Tabaati ve'n-Neşri ve't-Tevzii ve'l-İ'lan, 1. Basım, 2001.

Tabersi, el-Fadıl b. Hasan. *Mecmau'l-Beyan fi Tefsiri'l-Kur'ân*. Beyrut: Dar'ul-Ulum, 1.Basım, 2005.

Temel, Nihat. *Kur'an-i Kerim'de ve Sosyo-Kültürel Hayatımızda Su*. İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2. Basım, 2013.

Tirmizî, Ebu İsa Muhammed b. İsa b. Sevre. *Sünen*. Beyrut: Daru'l-Ğarbi'l-İslami, 1. Basım, 1996.

Yılmaz, Musa Kâzım. "Kur'ân-ı Kerim ve Tefsirlerde Hz. Nûh ve Tufan", *Hz. Nûh'tan Günümüze Cizre Sempozyumu*. Ed. M. Sait ÖZERVARLI. 21-29. İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaa, 1999.

Zamahşeri, Ebu'l-Kasım Cârû'l-İlahMahmud b. Ömer b. Muhammed. *el-Keşşâf*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-Arabi, 3. Basım, 1987.

Zühayli, Vehbe. *Tefsiru'l-Münir*. Dimeşk: Daru'l-Fikir, 10. Basım, 2009.